

Exam. Code : 216703

Subject Code : 6655

M.A. Political Science 3rd Semester

HUMAN RIGHTS

Paper-XV

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—80

SECTION-A

Note :- Attempt any six questions. Each question carries 4 marks. Answer to each shall be in about 250 words.

1. Right to social security.
2. Meaning of human rights.
3. Right against slavery.
4. Secretary General of National Human Rights Commission.
5. Employment of Manual Scavengers.
6. Environment and Judicial Activism in India.
7. Marxists Rights.
8. Financing Terrorism.
9. Right to instruction in Mother-Tongue.
10. Educational Rights.

SECTION-B

Note :- The candidate shall attempt **one** question from each unit in about **1000** words. Each question shall carry **14** marks.

UNIT-I

11. Critically discuss the evolution of human rights movement.
12. "All men are born free but everywhere they are in chains." Discuss the statement in relation to UN Charter and its objectives for the development of human rights.

UNIT-II

13. Discuss the objectives of National Human Rights Commission under Protection of Human Rights Act, 1992.
14. Critically discuss main features of the Prohibition of Employment as Manual Scavengers and their Rehabilitation Act, 2013.

UNIT-III

15. Discuss the role of Judiciary in the protection of the rights of minorities in India.
16. Discuss the role of NGOs in the promotion of Human Rights.

UNIT-IV

17. Discuss major perspectives of Human Rights.
18. Discuss the legal remedies available for curbing the problem of Terrorism.

(Punjabi Version)

ਭਾਗ—ੳ

ਨੋਟ :- ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 4 ਅੰਕ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 250 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ।

1. ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ
2. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਰਥ
3. ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ
4. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ
5. ਮੈਨੂਅਲ ਸਕੈਵੇਂਜਰ ਦਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ
6. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਜੂਡੀਸ਼ੀਅਲ ਐਕਟੀਵਿਜ਼ਮ
7. ਮਾਰਕਸਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ
8. ਫਾਈਨੈਂਸਿੰਗ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ
9. ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ
10. ਵਿਦਿਅਕ ਅਧਿਕਾਰ।

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ :- ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 1000 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-I

11. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
12. “ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਆਜ਼ਾਦ ਚੰਗੇ ਹਨ ਪਰ, ਉਹ ਹਰ ਪਾਸੇ ਚੇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ।” ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਥਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

13. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮ 1992 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
14. ਸੈਨੁਅਲ ਸਕੈਵੇਂਜਰ (Scavengers) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

15. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਲਪ ਸੰਖਿਅਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
16. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

17. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
18. ਅੱਤਵਾਦ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਵਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।